

Meensel-Kiezegem - oude foto's - wie weet hier nog iets van ? (653)

Een artikel in het tijdschrift 'Eigen Haard' (1966) trekt onze aandacht.. men bezocht een – toen nog jong - fruitbedrijf in het Hageland... dat van Fons Van Cauwenbergh. Hij schakelde in 1955 zijn landbouwbedrijf om naar fruitteelt.

Hier wordt mooi verhaald hoe het in die tijd was om op fruit over te schakelen: welke appel- en perenvariëteiten men toen aanplante; de nodige investeringen voor tractor, sorteermachine, koelcellen, hakmachine, meststofstrooier, ...

Fons was op zijn zondags, met plastron... maar dat zal voor de foto geweest zijn.

Het vervoer van de boomgaard naar thuis waar het sorteerkot is...

Het fruit wordt zelf gesorteerd en in de koelcellen geplaatst...

EEN FRUIT-BEDRIJF

We zijn naar het Brabantse getrokken, omdat de fruitbedrijven daar vrij algemeen zijn. Het ver-rast eigenlijk een beetje te vernemen dat deze streek die we toch vanzelfsprekend als de appel-streek beschouwen, in haar huidige bedrijvigheid nog zo jong is. De eerste fruitbomen op het bedrijf van Alfons Van Cauwenberg te Meensel-Kiezegem werden aangeplant in 1955. Toen had hij als boer 6-7 melkkoeien en een paard.

Hoe die omschakeling gebeurd is? Ja, langzaam aan. Zoals het was, mocht het niet blijven, er kon niet genoeg op verdiend worden. Uitbreiding van de melkveestapel was toen, met de 9 ha landbouwgrond ook een serieus risico. De veiling «Hageland» was ondertussen opgericht, zodat de fruitkwekerij de aangewezen richting leek.

VAN BOER NAAR FRUITKWEKER

Dat is toch niet zo licht op te nemen. Er is wat soepelheid vereist om zich te kunnen aanpassen, en ook geloof, vooreerst in zijn eigen mogelijkheden en ook in wat studiediensten en voorlichters meedelen over de nieuwe vormen van bedrijfs-structuren. Dan volgt men vanzelf en ook gretig de voordrachten en lessen die daarover handelen. Werkelijk, zonder dat kan men het moeilijk tot goede resultaten brengen. Scholing is zonder meer een noodzakelijkheid. Het werk zelf is natuurlijk anders dan boerenwerk. Het geeft wel de indruk dat de fruitkweker meer werk heeft, maar dat werk is dan ook lichter. Men heeft ook het ganse jaar door meer werk. Het geeft zeker voldoening, ja. Dat hoefde de heer Van Cauwenberg niet eens uit te spreken, alles getuigde van zijn beroepsfierheid als fruitkweker.

WE HADDEN NE KEER EEN SCHONE APPEL

Met 5 waren ze aan het appels plukken op het 50 a groot perceel, aangeplant in 1956-'57. We gaan hen tussen 2 lange rijen fruitbomen tege-moet en we wisten van mekaar wat onze eerste woorden zouden zijn. Elke boom die we voorbij komen draagt mooie, rijpe, maar helaas ge-schonden appels. Rond elke stam ligt het dik van afgevallen plukrijp fruit. Precies tien dagen tevoren werd de streek gestroffen door de ramp-zalige hagelbui. We blijven staan bij een boom-tak waar, op een lengte van niet meer dan 75 cm, wel 20 vormschone, bestgelukte appels staan. «We hadden ne keer een schone appel»: in deze woorden van de bedrijfsleider ligt een spijt uitgedrukt die we met geen andere woorden pro-beren te omschrijven.

— Ik was in het naburige dorp toen de ramp ge-beurde. Daar was er wel een hevig onweer ge-weest, maar zonder hagelbui. Na de vlaag reed ik naar huis en bij het naderen van ons bedrijf stelde ik tot mijn ontsteltenis vast dat de grond bedekt was met wel 3 vingers hagelstenen. De gevolgen wist ik. Dat is een risico waar men maar liefst niet aan denkt wanneer men een fruit-teeltbedrijf opzet. Toch is het niet uit te scha-kelen.

De verzekering tegen hagelschade die op dat bedrijf gelukkig genomen werd, dekt voor een groot deel de schade. Het is wel een gezonde opvatting van de heer Van Cauwenberg het be-opvatting van de heer Van Cauwenberg het be-drag voor de verzekering telkenjare te voorzien bij zijn algemene onkosten, waardoor hij een juis-ter idee krijgt nopens de rentabiliteit van zijn bedrijf.

Intussen liggen de werkzaamheden geenszins stil. Het plukken moet doorgaan. Wat de le-vingen gaan opbrengen valt af te wachten. Ook alle afvalappelen worden opgeruimd, zodat we achter de plukkers een zuiver terrein ontwaren dat weer alle kansen gegeven worden voor een nieuwe en goede inzet.

Waar de appels weg zijn kan men des te bete-der de schade aan de takken zien. Vele twijgen ver-tonen een groot aantal kleine scheurtjes in de bast. Deze wondjes kunnen, als het weer gunstig blijft, schoon genezen, maar als het kwaad wil, kunnen ook elk van deze, kankerhaarden worden. Het zal een monnikenwerk zijn deze zieke plek-ken dan de nodige zorg te geven om ze te doen genezen. Nu reeds werd er 2 maal besproeid om de genezing te bevorderen.

HET BEDRIJF

Het is 9 ha. Vader en 2 zonen baten het uit. Het bedrijf moet dus loon kunnen opbrengen voor de 3 ingezette werkkrachten.

Er zijn 7 ha appels, een goed ha peren en 1 ha pruimen.

— De pruimen, ik weet niet, ze lukken niet meer. Het is nochtans de goede streek. Ja, hoe komt dat? We hadden reeds 3 jaar geen goede bloei-tijd meer. De bloeitijd — van zeer groot belang. Ja, de slechte bloeitijd, dat zal het wel in hoofd-zaak zijn, de weersomstandigheden ook, ja.

Alfons Van Cauwenberg is wel het type van de nadenkende boer. Ja, «boer». Weinig woorden en veel geeft hij er te raden. Heus, ook dat is een rijk gesprek.

Wat de oogst is (... of was) voor de boer is het plukken voor de fruitkweker. Het plukseizoen gaat van augustus tot Allerheiligen. De gangen tussen de bomen zijn juist breed genoeg voor het kleine handwagentje waarop de bakken staan, en ook voor de tractor met lange, smalle aanhangwagen die de bakken gaat opladen. We zien op de steenweg de grote wagen waarop 3.000 kg appels kunnen overgeladen worden om ze zo 3 maal per week naar de veiling te brengen.

Eens het plukken voorbij begint het snoeien. Va-der Van Cauwenberg wijzend naar «onze Jan» zegt: «als ge daar iets meer wilt van vernemen, «hij» heeft tuinbouwschool gevolgd en weet er het fijne van.» Algauw moet ik vaststellen dat de theorie van het snoeien niet op 10 minuten door te geven is. Een kennis is het, maar vooral een heel groot, langdurig werk, waarbij buiten de snoeischaar geen mechanische hulpmiddelen kun-nen van pas komen.

VAKTERMEN - VARIËTEITEN

Onze aanplantingen zijn zeer intensief. Alle bo-men zijn veredeld op EM IX, zoals ge kunt zien. Wij zagen dat niet, voelden ons wel een beetje dom, en kregen dan ook volgende uitleg. EM IX wijst op de onderstam waarop de variëteit gegrif-feld werd. EM IX heeft als voornaamste eigen-schap: matige groei, grote en vroege vrucht-sterke groeiers zijn. Per ha staan 1.000 à 1.200 bomen. De aanplantin-gen zijn ongeveer 10 jaar oud. Volgens be-paalde nieuwe plantwijze worden nu zelfs tot

EEN FRUIT- BEDRIJF

2.500 bomen per ha gezet. Een aangepaste snoei is noodzakelijk.

Vanaf het 3e jaar geven de boompjes reeds een kleine opbrengst. Men kan zeggen dat een boom zijn volle rendement geeft op 6 jaar voor appels, voor peren komen er wel een paar jaren bij.

Volgende 4 appelvariëteiten zijn aangeplant :

1. James Grieve
Tamelijk grote appel, geel-rood.
Beschikbaar van half augustus tot oktober.

2. Golden Delicious
Meer peervormige appel, geel-groen.
Beschikbaar van november tot april.

3. Cox's Orange Pippin
Zeer gewaardeerde appel. Betrekkelijk klein, nogal duur omwille van zijn veeleisendheid bij het winnen.
Beschikbaar van september tot februari.

4. Boskoop
Een winterappel.
Beschikbaar van oktober tot einde maart.

De perenvariëteiten

1. Doyenné du Comice
Koningin van de peren, zeer dikke en smakelijke vruchten, echter weinig produktief waardoor hoge kostprijs. Buikvorm, groen met rode bloes.
Beschikbaar van oktober tot februari.

2. Conférence
Flesvormig, groen van kleur. Meer produktieve variëteit, fris, zoete smaak, leent zich goed voor bewaring.
Beschikbaar van oktober tot april.

3. Durondeau
Bronskleurig. Produktievariëteit, gevoelig voor schurftziekte, sappig, rinse smaak.
Beschikbaar van september tot december.

Langsom meer zal de huisvrouw vertrouwd moeten geraken met deze meest voorkomende variëteiten, zodat ze in de winkel niet een kilo appels maar een kilo Boskoop, of James Grieve gaat vragen.

NAAR BOERENMODE....

hebben we de toer gedaan van de verschillende percelen. Langs een gezellig oud kasteeltje kwamen we bij de boskoop-aanplanting. Bij het betreden van het perceel mijmert de eigenaar

30

« maar 't is te wreed dat dat verhaagd is » — « ziet eens wat een appels, groot en zwaar, goed geladen takken. » En als om onze instemming verzoekend : « 't Was toch lief hé ». Nu toont elke appel ons bij 't voorbijgaan de littekens door de hagel aangebracht. Misschien verdrogen deze plekje's nog. Hopen we het voor deze welgeslaagde vruchten.

THUIS

De tractor voert een « gedurfde » lading appels naar de sorteerplaats. Daar is Anneke, de gehuwde dochter. Ze vervangt moeder die al te vroeg gestorven is in het huishouden. 's Namiddags helpt ze op het bedrijf. Nu is ze met de hulp van een paar studenten aan het sorteren. De sorteermachine is een grote draaiende schijf waarop de appels voorzichtig rondwentelen zoekend naar de geschikte hoogte waar ze onderdoor kunnen.

De schoonste maat voor :

James Grieve is	70 - 75 mm.
Cox	65 mm.
Golden	70 - 75 mm.

De appels worden in met blauw papier beklede kisten geraapt en zo zijn ze klaar voor de verpakking.

Aan gezelligheid in de sorteerplaats ontbreekt het niet. Er wordt gewerkt in nette vrolijke kledij. De wanden verraden dat één van de geliefkoosde gesprekken de sport is. Zou Eddy Merckx weten dat er minstens 10 foto's van hem tegen de muur prijken ?

Twee goed geïsoleerde deuren geven toegang tot de 2 koelhuizen. Daarin worden Cox, Golden en Boskoop gestockeerd tot februari bij een temperatuur die, naar gelang van de variëteit, varieert van 4° C tot + 1° C. De koelkamers kunnen respectievelijk 30 en 35 ton bevatten.

We lopen nog even door, want daar wist ik de machines staan. Een fruitkweker moet aan verscheidenheid in machines zeker niet voor een landbouwer onderdoen. Hij geeft ook omzeggens niets in loonwerk uit. Hoorden we niet een cijfer noemen van 180.000 fr. investeringskosten (niet alleen machines) per ha fruitaanplanting ? We zien een hakmachine, een ploeg met vier scharen en een meststofstrooier. Er staat een cirkelmaaier, zo op 't eerste zicht een sterk vergroot exemplaar van de grasmachine. Deze dient om 3 maal per jaar de grasmatten tussen de bomen kort te houden. Het sproeivat trekt onze aandacht. Een vat van 800 l inhoud met achteraan een grote ventilator verborgen achter traliewerk. Meer is daar, voor iemand zonder technische knobbel, niet aan te zien. Maar feit is dat er een druk wordt te weeggebracht die de opgeloste sproeistof als een nevel verspreidt over de gewassen. Dat sproeien is een dure grap voor de fruitkweker. Er blijkt enorm veel geld te gaan in sproeistoffen. Tot 20 maal per jaar moet dat werkje aangepakt worden. Een laatste maal 8 dagen vóór het plukken. De voorbijlopende schoolkinderen moeten het bijzonder erg vinden tussen de blozende, lokkende appels telkens het plaatje te ontwaren : pluk geen vruchten — gesproeid — vergif. Onze wereld is geen aards paradijs meer.

ROND DE TAFEL

hebben we nog nagepraat. Een uitspraak van vader Van Cauwenbergh heb ik onthouden. « Ge moet geen wroeter zijn in 't leven ». Wroeten roept bij mij het beeld op van iemand met de kop naar de grond. Zo ontwaart men inderdaad geen brede horizon, ziet men geen nieuwe mogelijkheden.

D. Vleurick.